

WagnerVrienden VZW

Elisabethlaan 278

8400 OOSTENDE

info@wagnervrienden.be

www.wagnervrienden.be

www.facebook.com/
wagnervrienden

Ondernemingsnummer:
0846.548.989

Rekeningnummer:
BE28 3631 0687 2620
BIC BBRUBEBB

In dit nummer:

Komende activiteiten p.6

De WagnerVrienden raden aan... p.8

De WagnerVrienden waren er ook... p.14

Colofon p.20

WagnerNieuws

Nummer 3

Januari-februari 2013

Voorwoord door de voorzitter

Beste WagnerVrienden

Is Wagner een drug? Op de voorpagina van de prestigieuze Duitse krant *Die Zeit* van 3 januari 2013 stond een vreemde afbeelding, met de tekst "Die Droge Wagner". Zijn wij, Wagnerianen, verslaafden? De tootalkunst die Wagner heeft gecreëerd, heeft zijn toeschouwers vaak zo in zijn ban, dat men denkt dat Wagner een van de grootste, om niet te zeggen, de

grootste operacomponist is aller tijden. Ook *De Stan-daard* van zaterdag 5 januari bevat in de cultuurbijlage een boeiend artikel, "Richard, de onontkoombare". Het artikel staat vol verwijzingen naar literatuur en film. Ik onthoud *Melancholia* van Lars von Trier en *Atonement* van Ian McEwan, een film waarvan de plot dicht aanleunt bij *Tristan und Isolde*.

Nu de wereld in 2012 niet

is vergaan, kijken alle Wagnerianen uit naar 2013. Overal ter wereld zijn er concerten, opera's, colloquia, publicaties om onze grote meester te vieren. Een belevenis dicht bij de deur: de Vlaamse Opera brengt *Parsifal*. Wat verder van ons, maar via de bus gemakkelijk te bereiken, is het tweede deel van Wagners *Ring: Die Walküre* in Amsterdam. De Nederlandse Opera programmeert ook nog een *Meistersinger*.

© *Die Zeit*, 3 januari 2013

In Parijs wordt de *Ring* her-nomen.

De WagnerVrienden doen uiteraard ook hun duit in het zakje. Wij zijn van plan een of meerdere activiteiten te organiseren rond de *Parsifal* van de Vlaamse Opera. Wij zullen een aantal mensen uitnodigen die dicht betrokken zijn bij de productie. Werner Van Mechelen heeft al toegezegd, we proberen nog andere artiesten te engageren. Aangezien ook op zaterdag wordt gerepeteerd, kan het zijn dat deze WagnerActiviteit op zondag zal doorgaan. Je wordt uiteraard op de hoogte gehouden via de Nieuwsflash en de website. Werner Van Mechelen zal in onze activiteiten van het werkjaar 2013 een belang-

rijke rol spelen.

Een project voor de verre toekomst: we denken eraan om een colloquium te organiseren rond "Wagner en de joden". Uiteraard is over dit delicate onderwerp al heel wat inkt gevloeid, maar wij zouden voor een interessante formule opteren. Wij zouden namelijk vertegenwoordigers van de joodse gemeenschap uitnodigen om hún visie op Wagner en het nazisme voor te stellen. Daarna kan er in alle vriendschap en respect een debat gevoerd worden over het thema. David Vergauwen zorgt voor de nodige contacten.

Intussen hebben wij het ledenaantal van 60 personen bereikt. Wij zijn alle mensen dankbaar die nieu-

we leden in onze vereniging introduceren. Is het een utopie om voor het einde van het Wagnerjaar te mogen hopen op 100 leden? Een kleine vergelijking: Amsterdam en Keulen hebben meer dan 300 leden, Würzburg, dat dicht bij Bayreuth ligt, meer dan 3000 leden!

-Bernard Huyvaert

Richard Wagner 2013

Momenteel staan we aan de start van het bijzondere Wagnerjaar 2013. Dit betekent dat in de meeste operahuizen verschillende titels van Wagner op het programma staan. Zo is er binnenkort de nieuwe *Parsifal* in de Vlaamse Opera en daar organiseert men bovendien ook een boeiend colloquium rond Verdi en Wagner op zaterdag 27 april. De WagnerVrienden appreciëren zeker en vast deze aandacht voor Wagner van de Vlaamse Opera. Ook wij zullen voor u verder interessante WagnerActiviteiten organiseren en we zullen er daarenboven naar streven om het muzikale aspect nog meer naar voren te brengen. We zullen u eveneens enkele exclusieve concerten kunnen aanbieden, daarover meer in de volgende edities van het WagnerNieuws.

We willen ook onze leden maximaal bij dit feestjaar betrekken en daarom hebben we hen bij de start van dit feestjaar het woord gegeven. Hieronder vindt u enkele zeer persoonlijke getuigenissen van een aantal WagnerVrienden.

Bruno Van Mieghem: Wagner, mijn leidmotief en psychiater

De ontdekking van Wagners muziek begon vrij vlug en door toedoen van mijn vader die concertmeester was in de Vlaamse Opera. Ik herinner mij dat ik op de lagere middelbare school een spreekbeurt moest geven en mijn vader mij voorstelde Wagner als onderwerp te nemen. De ontzetting was zo van de gezichten van mijn klasgenoten af te lezen.

“Wagners muzikaal genie en leven is misschien wel het belangrijkste in mijn bestaan, iets wat in mindere of meerdere mate op diverse tijdstippen steeds maar terugkomt, als een leidmotief door mijn leven spookt, mij soms of meestal totaal in beslag neemt, mij doet belanden in een droomwereld, mij behekt, mij in een roes doet belanden, mij letterlijk drogeert!”

Ik herinner me tevens dat ik bij mijn grootmoeder als twaalfjarige onmiddellijk naar de pick-up liep en eigenhandig naar een plaat greep, onbewust Lohengrins “In fernem Land” opzette en ongelovig door zulke klankenkracht en mooiheid dit ritueel steeds herhaalde, iedere keer dat ik bij mijn grootmoeder op bezoek mocht. Urenlang herhaalde ik hetzelfde...

In 1959 mocht ik in Lederhosen mee naar de Bayreuther Festspiele en werd vooral getroffen door de duisternis van de zaal en de overweldigende klankopenbaring van de akoestiek tijdens de aanhef van de ouverture van *Der Fliegende Holländer*. En het echt schip op het toneel scherpte die sfeer nog aan.

Wat ik nooit zal vergeten is de haat-liefde verhouding van mijn vader voor Wagner. “Hij heeft mij verschrikkelijk doen afzien tijdens het vioolspel in zijn opera’s, maar wat een

ongelooflijke ervaring. Tijdens de voorstelling van *Parsifal* moest ik, na iedere akte een verse smoking aantrekken, dus drie smokings, zo bezweet was ik, gans doordrongen van het lichaamssap der vervoering!" Maar de meest indringende ervaring deed ik op in 1998, op een moment dat ik professioneel werd "neergesabeld" en ik met lege handen thuis alleen achterbleef in de bloedhete tuin, met in mijn handen de CD van *Tristan*, die mijn vader mij geleend had, een werk waar ik mee sukkelde. Wel die maand studie, met vallen en opstaan, gaven mij terug een doel in mijn leven, het was of Wagner met me converseerde, het derde bedrijf werd letterlijk mijn psychiater die mij uit het wereldse moeras trok!

De tweehonderdste geboorte verjaardag betekent voor mij vooral een introspectie van een honderdtal boeken en diverse teksten over Wagner door de jarenlange lidmaatschappen bij diverse verenigingen, kennis die gerepertorieerd ligt in een speciale kamer, het Walhalla van mijn bestaan. Ik ga vooral alles in de balans leggen van de omstrede figuur van Wagner en Bayreuth en er zal zoals steeds de gedachte opwellen, vermoed ik, dat heel de heisa niets betekent ten opzichte van de overheerlijke klanken van de genius en zijn ontzettend boeiend leven en doorzettingsvermogen die ons deze erfenis heeft ten geschenke gegeven.

"Ik kan de persoon en muziek van Wagner niet als een normaal en rationeel mens benaderen. Bijna altijd komen mij de tranen in overvloed over de wangen gestroomd, mijn keel wordt kurkdroog, mijn neus begint te lopen, ik kom in een roes terecht, de kleurschakeringen rondom mij beginnen een oneindige en diverse kleurendans te vertonen, de muren van mijn kamer veranderen van kleur!"

Catherine Bouckaert

Mijn passie voor Wagner ontstond door een productie die ik in de Munt zag in 1990: *Lohengrin* geregisseerd door Anja Silja. De progressie in het stuk was echt prachtig. Mijn passie zou vervolgd en versterkt worden door de productie van *Parsifal*, gedirigeerd door Sir Simon Rattle en geregisseerd door Klaus Michael Grüber. Deze productie speelde in Amsterdam en werd het volgende seizoen (1998) hernomen in Brussel, maar dan gedirigeerd door Maestro Antonio Pappano.

Het jaar 2013 herinnert ons aan de geboorte van Richard Wagner. Deze 200ste verjaardag zal vanzelfsprekend gevierd worden met herneming van opera's die zelden uitgevoerd worden, zoals bijvoorbeeld *Rienzi* in Bayreuth; cursussen en concerten zullen worden georganiseerd. Ik ben van plan de cursus te volgen over Wagner georganiseerd door Amarant in respectievelijk Antwerpen en Gent. De inhoud daarvan is zeer interessant en zal de mogelijkheid geven om meer te weten te komen over Richard Wagner.

Magda Van Gompel

Mijn Wagnerliefde is ontstaan op 11 jaar. Ik woonde in Antwerpen en mijn oma had een abonnement in de opera en af en toe mocht één van de kleinkinderen mee. Ik had geluk want men speelde *Lohengrin*. Lohengrin kwam toen nog de scene op terwijl hij in een grote zwaan stond: onvergetelijk (het is nochtans 62 jaar geleden)! Agnes Maschelein en David Vergauwen hebben de rest gedaan.

Bruno Vanneste: 20(0) jaar Wagner : berekende emotie.

Het zal op 26 april 2013 precies 20 jaar geleden zijn dat ik mijn eerste Wagner-opera zag, *Lohengrin* in de Vlaamse Opera (met de in 2002 overleden Gösta Winbergh als Lohengrin). Vanaf de eerste noten uit de ouverture was ik verkocht.... Uren en dagen nadien spendeerde ik met het beluisteren en herbeluisteren van de vinylplaten uit de plaatselijke bibliotheek. Voor mij was die voorstelling een welhaast mythische beleving, die de basis legde voor mijn latere Wagnerbeleving.

20 jaar, dat is 10% van de 200 jaar sinds Wagner het levenslicht zag. Op het 250ste jubileum van Wagner's geboorte zal ik precies aan 28% zetten, om aan 35% te komen zal ik de leeftijd van 97 moeten halen en als ik 100 wordt vier ik mijn 35,7^{ste} Wagnerprocent!

Misschien is het een idee om persoonlijke verjaardagen binnen de WagnerVrienden niet langer aldus te benoemen, maar in het vervolg zeggen: hartelijk proficiat met uw 20ste WagnerProcent!

Vergeet de volgende data niet:

- ◆ 3 februari: Uitstap naar de Nederlandse Opera (*Guillaume Tell*)
- ◆ 15 maart: WagnerActiviteit#3 (Gent)
- ◆ 21 april: Parsifaldag
- ◆ 28 april: Uitstap naar de Nederlandse Opera (*Die Walküre*)

Wijziging

De WagnerActiviteit#3 was oorspronkelijk op zaterdag 23 februari gepland, maar wegens de beschikbaarheid van de spreker en het repetitieschema van *Parsifal* in de Vlaamse Opera, hebben we deze activiteit moeten verplaatsen naar vrijdag 15 maart.

Komende activiteiten

De vzw WagnerVrienden organiseert op regelmatige basis speciale activiteiten voor zijn leden: lezingen, ontmoetingen, uitstappen, ... Tijdens het seizoen 2012-2013 besteden we speciale aandacht aan *Parsifal* naar aanleiding van de nieuwe productie in de Vlaamse Opera.

WagnerActiviteit#3 | Vrijdag 15 maart | Gent ('t Vosken)

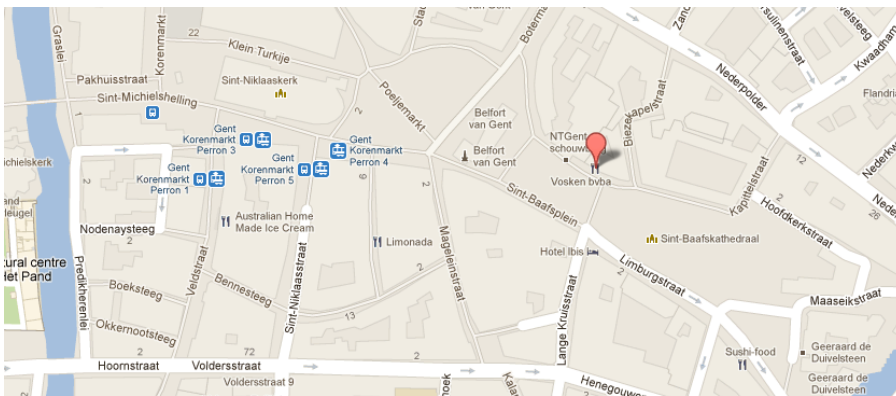
Na de boeiende uiteenzetting over *Parsifal* door David Vergauwen op 1 december, waarvan u in dit WagnerNieuws ook het verslag kunt lezen, zullen we onze leden binnenkort verder voorbereiden op de nieuwe productie van Wagners 'Bühnenweihfestspiel' in de Vlaamse Opera. We hebben de eer Piet De Volder, dramaturg in de Vlaamse Opera, te ontvangen. Hij zal ons net voor de première in Antwerpen op een zeer toegankelijke manier inleiden op en klaarstomen voor deze nieuwe enscenering van de hand van Tatjana Gürbaca. Na zijn toelichting bij het artistieke project, is er nog tijd om vragen te stellen. Wegens de beschikbaarheid van onze spreker, gaat deze derde WagnerActiviteit uitzonderlijk door op vrijdagavond. Hierdoor wisselen we de volgorde ook om en is er eerst de mogelijkheid om te eten, deze keer in de bekende brasserie 't Vosken.

Programma:

- 19:00 – 20:00 Diner (optioneel)
- 20:00 – 22:00 Lezing: "*Parsifal* volgens Tatjana Gürbaca"
- 22:00 – 23:00 Afsluitende drink

Praktische info:

- > **Wanneer:** Vrijdag 15 maart vanaf 19u
- > **Waar:** 't Vosken (naast het NT Gent): Sint-Baafsplein 19
9000 Gent

© Vlaamse Opera

Benieuwd hoe
regisseuse
Tatjana Gürbaca
Parsifal
interpreteert?

Tatjana Gürbaca

't Vosken is centraal gelegen en is goed bereikbaar met de wagen en het openbaar vervoer. Vanuit het station Gent Sint-Pieters neemt u tram 1 tot aan de Korenmarkt. Enkele parkings bevinden zich op loopafstand: Center Parking, Kouter en Reep.

> **Prijs:** Lezing: gratis (leden); € 5 (niet-leden)

De maaltijd kost €15 (stoverij of waterzooi), excl. dranken.

> **Inschrijvingen:** Gelieve uw deelname aan de maaltijd te melden voor 10 maart via een e-mail aan info@wagnervrienden.be.

Biografie Piet De Volder:

Piet De Volder, musicoloog, is als dramaturg verbonden aan de Vlaamse Opera. Als muziekdramaturg verleende hij zijn medewerking aan producties van Lulu (Alban Berg) en Der Ring des Nibelungen (Richard Wagner). Hij is auteur van twee publicaties over de Spaanse componist Luis de Pablo en van talrijke bijdragen en essays over muziek, o.m. voor Muziek & Woord. Hij verzorgt geregeld lezingen over opera en concertinleidingen. Piet De Volder bracht recent samen met Francis Maes het boek 'Opera. Achter de schermen van de emotie' uit bij Uitgeverij LannooCampus.

Piet De Volder

Uitstappen naar Amsterdam

De WagnerVrienden trekken dit seizoen twee keer naar Amsterdam in samenwerking met onze partners: de Vrienden van de Vlaamse Opera en de Vrienden van de Munt. Voor onze uitstap op 28 april naar *Die Walküre* hebben we nog enkele plaatsen. De deelname kost €130 per persoon (ticket + bus). Onze bus vertrekt uit Gent en Antwerpen. Leden kunnen eveneens enkel de busreis boeken indien zij bijvoorbeeld over een eigen abonnement beschikken.

> **Data:** Zondag 3 februari: *Guillaume Tell*

Zondag 28 april: *Die Walküre*

> **Prijs:** € 130 (ticket cat. 3 + bus)

€ 30 (enkel bus heen en terug)

> **Inschrijvingen:** Contacteer zo snel mogelijk info@wagnervrienden.be

De WagnerVrienden raden aan...

De vzw WagnerVrienden selecteert regelmatig voor zijn leden interessante producties, boeken of activiteiten die we enkel maar van harte kunnen aanraden. Hier vind je ook de activiteiten georganiseerd door onze partnerverenigingen zoals Amaranth.

CD *Tristan und Isolde* | Francis Van Rossum

Om haar 10de verjaardag te vieren, heeft de muziekuitgeverij Pentatone een nooit gezien project opgestart. Alle 10 grote Wagneropera's op CD uitbrengen met hetzelfde orkest (Rundfunk Sinfonieorchester Berlin) en onder dezelfde dirigent (Marek Janowski).

Der Fliegende Holländer, *Die Meistersinger von Nürnberg*, *Parsifal* en *Lohengrin* zijn al uitgebracht, nu is *Tristan und Isolde* aan de beurt.

Alle opnames kunnen rekenen op een topbezetting.

Voor deze *Tristan und Isolde* zijn dit :

- Stephen Gould: Tristan
- Nina Stemme: Isolde
- Kwangchul Youn: König Mark
- Johan Reuter: Kurwenal
- Michelle Breedt: Brangäne
- Simon Pauly: Melot
- Clemens Bieber: Ein Hirte
- Arttu Kataja: Ein Steuerùann
- Timothy Fallon: Ein junger Seemann

Tristan und Isolde

Uitgebracht bij

"Pentatone Music"

Prijs: ca. € 45

CD *Wagner Dream* | Francis Van Rossum

Jonathan Harvey, geboren in 1939 en recentelijk overleden, componeerde de opera *Wagner Dream* op een libretto van Jean-Claude Carrière. Dit werk werd gecreëerd in 2007 in het Grand Théâtre du Luxembourg. Het is een opera in negen tonelen handelend over de laatste dagen van Richard Wagner, voor zangers, acteurs, koor, muzikaal ensemble en elektronica.

Deze "Wagner Droom" toont een soort hallucinatie van opera dat de Duitse componist had in 1856, geschetst op het leven van Boeddha door de legende van

Prakriti en Ananda. De scènes spelen zich afwisselend af in Venetië (waar Wagner stierf na een hartaanval, opgenomen tussen droom en obsessie) en India (waar werkelijkheid en exotisme de geschiedenis van de jonge en arme Prakriti en de monnik Ananda doorkruizen)

Zangers:

- Claire Booth: Prakriti
- Gordon Gietz: Ananda
- Matthew Best: Vairochana
- Dale Duesing: Buddha
- Rebecca de Pont Davies: Moeder
- Richard Angas: oude brahmaan

Wagner Dream

Uitgebracht bij

"Cypres"

Prijs: ca. € 25

Acteurs:

Johan Leysen: Richard Wagner
 Catherine ten Bruggencate: Cosima Wagner
 Bracha van Doesburgh: Carrie Pringle
 Charles van Tassel: Doctor Keppeler
 Jane Oakland: meid
 Basja Chanowsky: Vajrayogini

Ictus ensemble onder de leiding van Martyn Brabbins
 Real-time electronic mixing: Jonathan Harvey

DVD *Die Meistersinger von Nürnberg* | Francis Van Rossum

Bij Opus Arte verscheen *Die Meistersinger von Nürnberg* van Glyndebourne 2011 op DVD en Blu Ray. Deze productie werd geregisseerd door David Mc Vicar, die door de kritieken werd geprezen voor zijn getrouwheid aan de geest van het werk en een uitzonderlijke personenregie.

De cast :

Hans Sachs: Gerald Finley

Walther von Stolzing: Marco Jentzsch

David: Topi Lehtipuu

Sixtus Beckmesser: Johannes Martin Kränzle

Eva: Anna Gabler

Magdalene: Michaela Selinger

Veit Pogner: Alastair Miles

Fritz Kothner: Henry Waddington

Kunz Vogelgesang: Colin Judson

Konrad Nachtigall: Andrew Slater

Balthasar Zorn: Alasdair Elliott

Ulrich Eisslinger: Adrian Thompson

Augustin Moser: Daniel Norman

Hermann Ortel: Robert Poulton

Hans Schwarz: Maxim Mikailov

Hans Foltz: Graeme Broadbent

Ein Nachtwächter: Mats Almgren

Het London Philharmonic Orchestra staat onder de leiding van **Vladimir Jurowski**.

*Die Meistersinger
 von Nürnberg*

Uitgebracht bij

“Opus Arte”

Prijs: ca. € 24

(normaal); € 29 (Blu

Ray)

2012-2013: Wagnervoorstellingen in Europa

Tijdens het seizoen 2012–2013 zijn er in gans Europa heel wat aantrekkelijke Wagner-producties te zien. Hierbij een selectie van enkele voorstellingen die ons interessant lijken.

1813 – 2013

Periode	Opera	Locatie	Regisseur	Dirigent
15 november – 30 november	<i>Das Rheingold</i>	DNO Amsterdam	Pierre Audi	Hartmut Haenchen
20 april – 12 mei	<i>Die Walküre</i>	DNO Amsterdam	Pierre Audi	Hartmut Haenchen
4 juni – 23 juni	<i>Die Meistersinger von Nürnberg</i>	DNO Amsterdam	David Alden	Marc Albrecht
20 april – 2 mei	<i>Das Rheingold</i>	Liceu Barcelona	Robert Carsen	Josep Pons
21 oktober – 1 april	<i>Parsifal</i>	Deutsche Oper Berlin	Philipp Stölzl	Donald Runnicles
5 januari – 18 januari	<i>Rienzi</i>	Deutsche Oper Berlin	Philipp Stölzl	Sebastian Lang Lessing
10 februari – 21 maart	<i>Lohengrin</i>	Deutsche Oper Berlin	Kasper Bech Holten	Donald Runnicles
September 2013	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	Deutsche Oper Berlin	Götz Friedrich	Sir Simon Rattle
3 oktober – 18 april	<i>Siegfried</i>	Staatsoper Berlin (UDL)	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
4 oktober – 14 april	<i>Die Walküre</i>	Staatsoper Berlin (UDL)	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
3 maart – 21 april	<i>Götterdämmerung</i>	Staatsoper Berlin (UDL)	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
23 maart – 13 april	<i>Das Rheingold</i>	Staatsoper Berlin (UDL)	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
28 april – 22 mei	<i>Der Fliegende Holländer</i>	Staatsoper Berlin (UDL)	Philipp Stölzl	Daniel Harding
28 april – 13 juli	<i>Tristan und Isolde</i>	Theater Bonn	Vera Nemirova	Stefan Blunier
17 maart – 30 juni	<i>Parsifal</i>	Oper Essen	Joachim Schloemer	Stefan Soltesz

Periode	Opera	Locatie	Regisseur	Dirigent
25 januari - 13 februari	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	Oper Frankfurt	Vera Nemirova	Sebastian Weigle
29 maart - 1 mei	<i>Lohengrin</i>	Oper Frankfurt	Jens Daniel Herzog	Bertrand de Billy
9 maart - 24 maart	<i>Das Rheingold</i>	Grand Théâtre de Genève	Dieter Dorn	Ingo Metzmacher
7 april - 17 mei	<i>Lohengrin</i>	Staatsoper Hamburg	Peter Konwitschny	Simone Young
29 maart - 14 april	<i>Parsifal</i>	Oper Köln	Uwe Eric Laufenberg	Markus Stenz
28 april - 7 juni	<i>Tannhäuser</i>	Der Kongelige Teater København	Kasper Bech Holten	Roland Böer
6 februari - 24 mei	<i>Die Feen</i>	Opernhaus Leipzig	Renaud Doucet	Ulf Schirmer
23 oktober - 22 november	<i>Siegfried</i>	Teatro alla Scala Milano	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
7 december - 27 december	<i>Lohengrin</i>	Teatro alla Scala Milano	Claus Guth	Daniel Barenboim
28 februari - 15 maart	<i>Der Fliegende Holländer</i>	Teatro alla Scala Milano	Andreas Homoki	Hartmut Haenchen
18 mei - 7 juni	<i>Götterdämmerung</i>	Teatro alla Scala Milano	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
17 juni - 29 juni	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	Teatro alla Scala Milano	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
11 november - 18 november	<i>Lohengrin</i>	Nationaltheater München	Richard Jones	Lothar Koenigs
5 januari - 27 januari	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	Nationaltheater München	Andreas Kriegenburg	Kent Nagano
19 oktober - 3 maart	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	Teatro Massimo Palermo	Graham Vick	Pietari Inkinen
23 maart - 1 april	<i>Parsifal</i>	Salzburg (Osterfestspiele)	Michael Schulz	Christian Thielemann
1 april - 12 mei	<i>Parsifal</i>	Opernhaus Stuttgart	Calixto Bieito	Sylvain Cambreling
13 juni - 30 juni	<i>Tristan und Isolde</i>	Wiener Staatsoper	David Mc Vicar	Franz Welser-Möst
9 december - 5 juli	<i>Der Fliegende Holländer</i>	Opernhaus Zürich	Andreas Homoki	Alain Altinoglu

2012-2013: Wagnervoorstellingen in België

Datum	Werk	Locatie	Regie	Muzikale leiding
26 maart – 28 april	<i>Parsifal</i>	Vlaamse Opera Antwerpen & Gent	Tatjana Gürbaca	Eliahu Inbal / Daniel Inbal
2 maart	<i>Parsifal</i>	Kinopolis (LIVE uit de Metropolitan Opera NY)	François Girard	Daniele Gatti
5 maart	<i>Siegmonds Liebes- gesang – Feuer- zauber (Die Walküre)</i>	BOZAR Brussel	Severin von Eckardstein (piano)	
15 mei – 25 mei	<i>Tragedy of a Friendship</i>	Vlaamse Opera Antwerpen & Gent	Jan Fabre	Moritz Eggert
18 mei	<i>Parsifal, an orquestal quest</i>	De Singel Antwer- pen	De Filharmonie	Edo de Waart

Parsifal in de Vlaamse Opera:

>Antwerpen:

- di 26 mrt 2013 18:00
- vr 29 mrt 2013 18:00
- zo 31 mrt 2013 15:00
- wo 03 apr 2013 18:00
- vr 05 apr 2013 18:00

>Gent:

- za 20 apr 2013 18:00
- di 23 apr 2013 18:00
- vr 26 apr 2013 18:00
- zo 28 apr 2013 15:00

>Cast:

Muzikale leiding: Eliahu Inbal/Daniel Inbal

Regie: Tatjana Gürbaca

Decor: Henrik Ahr

Kostuums: Barbara Drosihn

Belichting: Reinhard Traub

Dramaturgie: Bettina Auer

Parsifal: Zoran Todorovich

Kundry: Susan Maclean

Gurnemanz: Georg Zeppenfeld

Amfortas: Werner Van Mechelen

Klingsor: Robert Bork

Titurel: Jaco Huijpen

Blumenmädchen: Mirella Hagen, Tineke Van Ingelgem, Marija Jokovic, An De Ridder, Anneke Luyten, Joëlle Charlier

Zweiter Gralritter: Gevorg Grigoryan

Esquire: Michael J. Scott

Koorleiding: Yannis Pouspourikas

Koor en Kinderkoor van de Vlaamse Opera

Symfonisch Orkest van de Vlaamse Opera

>Tickets: www.vlaamseopera.be
070 22 02 02

Bayreuth 2013

Ondertussen is reeds het hele programma van de Bayreuther Festspiele 2013 bekend, alsook alle casts. Blikvanger wordt natuurlijk de nieuwe productie van de *Ring des Nibelungen* in een regie van Frank Castdorf en met Kirill Petrenko voor het eerst in de orkestbak van Bayreuth. De hoofdrollen zijn weggelegd voor Wolfgang Koch (Wotan), Catherine Foster (Brünhilde), Lance Ryan (Siegfried), Johan Botha (Siegmond) en Anja Kampe (Sieglinde).

Naast de traditionele Festspiele, worden deze zomer ook enkele vroegere werken van Richard Wagner uitgevoerd in de Oberfrankenhalle in Bayreuth en het operahuis van Leipzig, de geboorteplaats van de meester. Concreet gaat men *Die Feen*, *Das Liebesverbot* en *Rienzi* opvoeren. In Bayreuth gaat dit begin juli door. Dit is een bijzondere kans om deze werken eens live te horen.

Ook de stad Bayreuth plant heel wat activiteiten onder het motto "Da Steckt Wagner drin" om het Wagnerjaar niet onopgemerkt te laten voorbijgaan.

Meer info:

- Bayreuther Festspiele: www.bayreuther-festspiele.de
- Von Leipzig nach Bayreuth: www.wagnerjahr2013.de
- Activiteiten Bayreuth: www.wagnerstadt.de
- Leipzig: www.richard-wagner-leipzig.de

De WagnerVrienden waren er ook...

In deze rubriek willen we onze leden een overzicht bieden van enkele persoonlijke impressies van een bijgewoonde voorstelling. Wens je zelf ook je mening hier te laten publiceren, dan mag je ons steeds jouw tekst toesturen per e-mail.

Das Rheingold in Amsterdam | Bernard Huyvaert

Voor een laatste maal wordt de succesproductie *Der Ring des Nibelungen* in de seizoenen 2012-2013 en 2013-2014 hernomen in de Nederlandse Opera. De WagnerVrienden richten op 28 april een bus in naar de tweede opera, *Die Walküre*. Wagner beschouwde deze opera als het eigenlijke begin van zijn *Ring*, terwijl *Das Rheingold* de "Vorabend" was. Op 18 november zakten wij met enkele Wagnerianen op privébasis af naar Amsterdam om *Das Rheingold* bij te wonen. Dit op het voor de DNO uitzonderlijke uur: 15u00. We moesten wat geduld uitoefenen, want wegens technische moeilijkheden kon de productie slechts een half uur later beginnen.

Vanaf het begin was het duidelijk dat de productie nog niets van zijn kracht en glans verloren heeft. Wij zijn vijftien jaar na de oorspronkelijke productie (1997), maar zowel muzikaal als scenisch (Pierre Audi) blijft deze *Ring* een spektakel van het hoogste niveau. Als zanger vermelden we natuurlijk "onze" Werner Van Mechelen, die nog gegroeid is in zijn rol van Alberich. Werner is de slechtheid in persoon, hij imponeert met zijn krachtige stem en acteert als een echte booswicht. Ook de prestatie van Thomas Johannes Mayer (Wotan) is vermeldenswaardig.

Het stelen van het goud van de Rijndoch-

ters betekent een schending van de natuurlijke orde en het begin van de kapitalistische maatschappij. Alberich is de eerste bezitter. Dat hij daarvoor de liefde moet afzweren, neemt hij er graag bij. Liefde enerzijds, macht en geld anderzijds, dat is de keuze die de personages in de *Ring* moeten maken.

Hartmut Haenchen is een van de beste Wagnerdirigenten van het moment. Hij brengt het Nederlands Philharmonisch Orkest tot grote hoogten, zoals we dat van hem gewoon zijn: ik verwijs graag naar de *Parsifal* van De Munt. Bij deze *Ring* staan het orkest en de dirigent op het toneel., wat eigenlijk net het omgekeerde effect is als wat Wagner zelf in Bayreuth deed. Het slot van "Rheingold", wanneer de goden naar het Walhalla vertrekken, maakte een diepe indruk. De goden denken dat ze hun slag thuis gehaald hebben, maar dat is maar schijn: de Rijndochters blijven smeken het goud terug te plaatsen op de bodem van de Rijn. In tegenstelling tot deze indrukwekkende muziek staat het sobere "Vorspiel", waarbij de zaal volledig in de duisternis is gehuld: de schepping van het universum. Ook de derde scène, de afdaling in Nibelheim, is een echt spektakel met veel gekletter en vuur.

Wij kijken al uit naar *Die Walküre*.

© Marco Borggreve;
Thomas Johannes
Mayer (Wotan)

© Marco Borggreve; *Werner Van Mechelen (Alberich) steelt het "Rheingold"*

© Marco Borggreve; *Het indrukwekkende "Nibelheim"*

Werner Van Mechelen in de Munt | Francis Van Rossum

Niet elke dag (laat staan elk jaar) hebben we het genoegen om een landgenoot in onze nationale operahuizen te kunnen zien optreden in een recital. Des te gelukkiger zijn we dus dat bas-bariton Werner Van Mechelen – eindelijk – de kans heeft gekregen om in de Munt zijn kunnen als liedvertolker te demonstreren.

We kennen hem al langer als een uitstekende Alberich (op dit moment in de *Ring*-cyclus in De Nederlandse Opera te Amsterdam en enkele jaren terug in de Vlaamse Opera), alsook in rollen als

Nekrotzar (*Le Grand Macabre*), Amonasro (*Aida*), Jokanaan (*Salome*), Gianni Schicchi en vele andere.

Dat hij ook thuis is in het lied, is onbetwistbaar. Dit wordt duidelijk aangetoond door de cd's *La romance française* en *Strauss Lieder*.

Wij waren dus heel nieuwsgierig en hadden zeer hoge verwachtingen toen we op 4 november 2012 naar Brussel gingen.

En ... ?

Fantastisch !

Werner Van Mechelen

Werner had het zich nochtans niet gemakkelijk gemaakt met liederen van Franz Schubert, Gustav Mahler en Richard Strauss. Maar met een perfecte uitspraak, met gevoel voor nuance, in de forte's nog steeds "zingend" en in de piano's ontroerend; bezorgt hij ons "kippenvel".

Op de piano werd Werner bijgestaan door Eric Schneider, een doorwinterde liedbegeleider, en dat was te horen. Deze man beperkt zich niet tot begeleiden en volgen, het is duidelijk dat hij zijn eigen visie heeft en mooi dialogueert met de zanger.

Toen zij hun recital afsloten met als bisnummer *Erlkönig* van Franz Schubert, begrijpt u zeker dat we in een euforische sfeer de zaal verlieten.

Als kers op de taart hadden de Vrienden van de Munt na het optreden voor een kleine receptie gezorgd, wat het publiek toeliet om zijn impressies met Werner en zijn pianist te delen.

Voorwaar een memorabele avond !

- Het programma dat Werner bracht kan u via deze link raadplegen : <http://www.demunt.be/nl/13/232/Werner-Van-Mechelen>.
- Meer over Werner Van Mechelen, kan u vernemen op zijn website: <http://www.wernervanmechelen.eu/>.

Werner Van Mechelen

Parsifal binnenstebuiten | Jan Verlinden

Het leed geen twijfel dat we met David Vergauwen weer een spannende lezing tegemoet zouden gaan over Wagners zwanenzang. Wagners *Parsifal* is voor een groot deel gebaseerd op Wolfram von Eschenbachs *Parzival*, maar zoals vaak bij Wagner, is zijn Parsifal een geheel eigen drama geworden met een geheel eigen betekenis. Waar het bij Wolfram gaat om een opsomming van verhaaltjes met tal-

rijke figuren, gaat Wagner het verhaal comprimeren en reduceren tot een muziekdrama waar het in essentie gaat om een pijnlijdende koning die verlost wordt door een zuivere held. Waar de speer bij Wolfram verschillende betekenissen heeft, is de speer bij Wagner steeds dezelfde. Zo is de speer die Amfortas verwondde, ook het wapen dat hem moet genezen. Amfortas' Heilige Speer kwam in Klingsors

handen omdat hij zich had laten verleiden door Kundry. Klingsor kon de speer dan bemachtigen en haar in Amfortas' lichaam planten. Ook Kundry, misschien het meest cruciale personage in de opera, is een synthesefiguur, ontstaan uit een aantal verschillende vrouwelijke karakters. Kundry's belang bij Wagner schuilt in het feit dat ze als verleidster de oorzaak is van het falen van Amfortas wiens lijden verlost kan worden door een zuivere dwaas die ze tot inzicht brengt.

Parsifal krijgt bij Wagner een heel andere betekenis dan bij Wolfram, waar hij wel de typische kenmerken heeft van de hoofse ridder met krijgshaftige en erotisch gedreven trekken. De Wagner-Parsifal is geen grote krijger, noch een goede minnaar, maar eerder een passieve figuur wiens enige verdienste erin bestaat te weerstaan aan de avances van Kundry. Kundry, tot dan steeds succesvol in het opwekken van seksuele gevoelens, maar sinds haar gehoon met Christus – “Schadenfreude” – wel gedoemd tot een leven zonder rust, is Parsifal dankbaar om zijn afwijzing waardoor het tot een spirituele unie kan komen tussen die twee.

Ook Klingsor krijgt bij Wagner een heel

andere betekenis dan in het heldenepos waarop hij zich baseerde. Bij Wolfram wordt *Clingschor* gecasteerd na overspel waarop hij wraak neemt op de wereld. Hij neemt een heleboel ridders en jonkvrouwen gevangen in zijn “Schastel merveil” (toverkasteel), dat een kasteel zonder begeerte blijkt te zijn waar ze (mede) zijn straf dienen te ondergaan. Wagners Klingsor is een heel andere figuur. Door zijn erotische gedrevenheid kon hij niet opgenomen worden in de Graalgemeenschap waarop hij zichzelf casteerde, kuis werd en macht verkreeg over Kundry die, als instrument in zijn macht, de Graalridders corrupteert met haar verleidingskunsten en door de ridders visioenen van bloedmooie meisjes voor te spiegelen. Waar *Clingschor* bij Wolfram wraak neemt voor de onmogelijkheid om lust te voelen neemt Wagners Klingsor wraak voor de onmogelijkheid zich lust te ontzeggen.

Na een uitermate scherpzinnige analyse van Wagners *Parsifal* legde David er ook de nadruk op dat alles in Wagners muziekdrama's kan begrepen worden uit het verhaal zelf, ook daar waar hij soms gebruik lijkt te maken van hogere, magische machten of metafysische krachten. Hierbij introduceerde hij een voor mij nieuw begrip, namelijk de "Wagnerlogica". Niets in

het libretto, ook niet in de partituur trouwens, is bij Wagner toeval, alles is steeds logisch en beredeneerd.

De WagnerVrienden mogen zich gelukkig prijzen dat ze kunnen beroep doen op zo'n erudiete en aangename spreker als David.

Willem Van der Heyden in Italië | Bruno Vanneste

WagnerVrienden-ambassadeur Willem Van der Heyden werd eind 2012 uitgenodigd door maestro Kazushi Ono (gewezen muziekdirecteur van De Munt) en diens Filarmonico Arturo Toscanini voor twee concertante uitvoeringen van het eerste bedrijf van *Die Walküre* als Siegmund, aan de zijde van Annalena Persson (Sieglinde) en Kurt Gysen (Hunding). Het betrof een

uitvoering in het befaamde Teatro Comunale Luciano Pavarotti in Modena en een tweede in het schitterende Auditorium Niccolò Paganini in Parma. Het betrof voor Van der Heyden zijn debuut als Siegmund.

Van der Heyden behoeft weinig introductie. Hij bereidt zich momenteel voor op zijn rol als Nick in *La Fanciulla del West*

Annalena Persson (Sieglinde), Willem Van der Heyden (Siegmund), Kazuchi Ono, Kurt Gysen (Hunding)

(Puccini) in de Opéra Royal de Wallonie (aan de zijde van o.m. Deborah Voigt) en op zijn debuut als Froh (*Das Rheingold*) in het Liceu in Barcelona. Annalena Persson kennen we in Vlaanderen vooral door vertolkingen van Chrysothemis (*Elektra*) en Vreemde Prinses (*Rusalka*) in De Munt. Kurt Gysen was onder meer te bewonderen in *Il Barbiere di Siviglia* (Basilio), *Don Giovanni* (Il Commendatore), *Falstaff* (Pistola) en in het *Requiem* van Mozart in De Vlaamse Opera.

Wie er op de WagnerVrienden-activiteit in september bij was, was reeds getuige van het recital dat Willem Van der Heyden ten beste gaf samen met pianist Andrew Wise, waar zij o.a. 'Winterstürme' en 'Ein Schwert verhiess mir der Vater' brachten. De WagnerVrienden zijn terecht trots dat zij

Van der Heyden en Wise toen samenbrachten, het heeft immers geleid tot een intense artistieke samenwerking ter voorbereiding van deze Italiaanse concertreeks.

Hou onze activiteiten in de gaten, er zullen immers nog gelegenheden volgen om Willem en Andrew aan het werk te zien in 2013!

TIP: naar aanleiding van zijn ambassadeurschap en zijn recital voor de WagnerVrienden bood Willem Van der Heyden 2 kaarten aan voor een voorstelling van *Lohengrin* 2013 in Bayreuth (exacte datum is nog te bepalen). Deze twee tickets zullen onder onze leden worden verloot. Binnenkort meer hierover in het WagnerNieuws of in één van onze Nieuwsflashes!

Annalena Persson (Sieglinde), Willem Van der Heyden (Siegmond), Kurt Gysen (Hunding)

WagnerVrienden VZW

Elisabethlaan 278
8400 OOSTENDE

info@wagnervrienden.be

www.wagnervrienden.be

[www.facebook.com/
wagnervrienden](http://www.facebook.com/wagnervrienden)

Ondernemingsnummer:
0846.548.989

Rekeningnummer:
BE28 3631 0687 2620
BIC BBRUBEBB

Verantwoordelijke uitgever :
WagnerVrienden vzw

De verantwoordelijke uitgever en de Raad van Bestuur zijn niet verantwoordelijk voor de in dit *WagnerNieuws* opgenomen teksten. Elke auteur is individueel verantwoordelijk voor het door hem of haar ondertekende artikel.

Colofon

Hebben meegewerkt aan deze editie:

- Catherine Bouckaert
- Stefan Burke
- Bernard Huyvaert
- Magda Van Gompel
- Bruno Van Mieghem
- Francis Van Rossum
- Bruno Vanneste
- Jan Verlinden

Raad van Bestuur WagnerVrienden vzw:

- Voorzitter: Bernard Huyvaert
- Ondervoorzitter: Bruno Vanneste
- Penningmeester: Francis Van Rossum
- Secretaris: Stefan Burke
- Bestuurslid: Jan Verlinden

Stichtend Ambassadeur: Maestro Paolo Carignani

Ambassadeurs: Willem Van der Heyden, Andrew Wise

Lidmaatschap:

- Individueel lidmaatschap: € 40
- Duo-lidmaatschap: € 50
- Jongeren (<31): € 20

Partners van Wagnervrienden vzw: Amarant vzw, Richard Wagner Verband Wien, de Vrienden van de Vlaamse Opera, Wagnergenootschap Nederland.

Heb je opmerkingen over of suggesties voor ons magazine? Stuur dan gerust een e-mail naar info@wagnervrienden.be .